

VERSLAG INFOSESSIE KANSEN VOOR BODEM ONDERZOEK & INNOVATIE IN EUROPA – VRIJDAG 22 NOVEMBER 2013

Op 22 november vond in Utrecht de infosessie Kansen voor BODEM onderzoek & innovatie in Europa plaats. De bijeenkomst is georganiseerd naar aanleiding van de opening van de eerste calls voor het Europese kennis en innovatie programma Horizon 2020. Naast het verschaffen van informatie over de mogelijkheden die de Europese programma's bieden voor (medefinanciering van) onderzoek en innovatie op het gebied van bodem en ondergrond, stond de bijeenkomst ook in het teken van netwerken en samenwerken. Hieronder een verslag van deze bijeenkomst.

Aftrap door David van den Burg – doelen en verwachtingen

David van den Burg, facilitator van deze bijeenkomst, opent de ochtend met een korte toelichting op de doelen van deze sessie. Centraal staan de mogelijkheden die Europa biedt voor onderzoek en innovatie op het gebied van bodem en ondergrond. Dit vindt plaats in informatieve presentaties over de mogelijkheden van Europa en in toelichtingen op een aantal succes stories. Hiernaast zal deze bijeenkomst de gelegenheid bieden om andere enthousiastelingen te ontmoeten, ideeën uit te wisselen en wellicht samenwerkingen aan te gaan. Ook zal de behoefte worden gepeild over het vervolg van deze bijeenkomst.

De bijeenkomst is tot stand gekomen uit een samenwerking tussen het ministerie van I&M en AgentschapNL. Margot de Cleen licht toe dat het ministerie het belang ziet van de ontwikkeling van kennis, het doen van onderzoek en het stimuleren van innovaties, maar dat de middelen om dit te ondersteunen steeds beperkter worden. Daarnaast hebben de onderwerpen waarover we tegenwoordig praten en waarvoor we dit onderzoek en deze innovaties doen een bredere impact dan alleen Nederland. En tenslotte kunnen we door samen op te trekken sterker worden, ontwikkelingen beter stimuleren en sneller omzetten in beleid en nieuwe innovaties en de positie van de BV Nederland verbeteren.

Een kleine rondgang door de zaal leert dat men in de zaal tevreden is als de sessie van vandaag bijdraagt aan meer organisatie-overstijgende samenwerking, er weer enthousiasme is om te investeren in het bodemwerkveld, er nieuwe, uitdagende internationale projecten kunnen worden aangegaan en als er een netwerk ontstaat dat ook in de toekomst samen kan optrekken in de aanloop naar Europese calls.

Prof.Dr.Ir. Huub Rijnaarts (WUR) – Het belang van Europese R&I samenwerking

In een korte presentatie geeft Huub een toelichting op het belang van Europa voor de onderzoek en innovatie. In een vogelvlucht geeft hij de focuspunten wat betreft onderzoek en innovatie in de verschillende framework programmes die we tot nu toe in Europa hebben gehad aan om zo te focussen op H2020. Huub toont de verschuiving in de rollen van de stakeholders: voorheen werd een call door de onderzoeker zelf geschreven. Kern is dat in H2020 meer dan in andere programma's de eindgebruiker (het MKB) centraal staat. De wetenschap is volgend op de eindgebruiker van de kennis/innovatie. Dit vraagt aan zowel de wetenschap als het bedrijfsleven dat ze naar elkaar luisteren en willen samenwerken.

Ir. Saske Hoving (Agentschap NL) - Introductie Horizon 2020

Het programma Horizon 2020 is gericht op een slimmer, groener en inclusiever Europa in 2020. Om hieraan te kunnen bijdragen is de komende periode ongeveer €70 miljard beschikbaar voor onderzoek en innovatie. Hiervoor zijn drie pijlers opgezet: (1) excellence science, (2) industrial leadership en (3) social challenges. Binnen alle drie de pijlers zijn kansen voor bodem en ondergrond.

Belangrijkste voor de aanwezigen zijn toch wel de social challenges. De [eerste draft calls](#) zijn gepubliceerd. Essentiële ingrediënten van een winnend voorstel zijn (minimale eisen): minimaal drie internationale partners uit drie verschillende landen, ontwikkeling is gericht op de eindgebruiker, duidelijke en meetbare Europese impact en MKB-bedrijven betrekken is een voorwaarde.

Prof. Dr. Ton Breure (RIVM) – Success story 1: Kennisinstituut in BODEM project KP7: Project Ecofinders

Ton vertelt in zijn presentatie het succesverhaal van de Europese mogelijkheden voor een kennisinstituut. Met verschillende andere Europese kennisinstituten is het RIVM onder het FW7 programma het project Ecofinders gestart. Een project gericht op de ontwikkeling van tools voor de EU om biodiversiteit in relatie tot ecosysteemdiensten te kunnen meten en inzichtelijk te kunnen maken. Met dit project laat Ton tegelijkertijd zien waar mogelijkheden zitten voor innovatie, bijvoorbeeld in bemonsterings – en meetsystemen en technieken. En tegelijkertijd geeft het handige handvatten voor het vormen van beleidskaders.. En hoewel dit project nog in beperkte mate het bedrijfsleven betreft is het wel gehonoreerd door Europa omdat de Europese impact heel centraal staat.

Drs. Sytse Keuning (Bioclear) – Success story 2: Ervaringen MKB bedrijf BIOCLEAR met Europese programma's

Sytse laat in zijn presentatie zien wat het voordeel voor MKB-ers kan zijn van deelname aan Europese projecten. In de kern komt het er op neer dat de investering die deelname aan een Europees project vraagt zich dubbel en dwars terugverdient doordat deelname werk en geld voor onderzoek oplevert en de mogelijkheid biedt business te ontwikkelen/de huidige business te verdiepen. Daarnaast maakt hij met zijn enthousiasme bovenal duidelijk dat het vooral leuk is om deel te kunnen nemen in internationale Europese projecten.

MKB-bedrijven staan nog wel eens huiverig tegenover deelname aan Europese projecten. Het idee leeft dat de Europese projecten vooral gericht zijn op lange termijn ontwikkelingen, terwijl de meeste MKB-bedrijven voornamelijk bezig zijn met de korte termijn. Echter zoals M. Baghai et al het beschrijft in zijn *The alchemy of Growth* is het voor groei noodzakelijk te denken over drie horizonten. Op de korte termijn staan inderdaad de kernactiviteiten (de huidige business) centraal, voor de middellange termijn is het goed een visie te hebben op versterking en groei van de huidige business en om ook op de langere termijn bestaansrecht te behouden zouden ook MKB-bedrijven nu zaden moeten laten kiemen om later te kunnen oogsten. En juist Europa biedt de gelegenheid deze ideeën te laten kiemen.

Een ander veel gehoord argument om niet in te stappen op Europese projecten is het bezwaar van de grote administratieve lasten, Een organisatie als Agentschap NL kan uitstekend ondersteunen in het verlichten van deze lasten en de ervaring leert dat de bureaucratische rompslomp dan toch wel mee blijkt te vallen.

Ir. John Heynen (Agentschap NL) - Andere relevante EU instrumenten waaronder Life +, Interreg, Eurostars

Deze presentatie bevatte een korte toelichting op andere interessante Europese programma's. Belangrijkste zijn: Eurostars, Life+ en Interreg (meer informatie <http://www.agentschapnl.nl/>). Belangrijk voor de deelnemers is ook dat het nieuwe programma van de EU de mogelijkheid biedt om subsidies te stapelen!

Robert Dijkstra (Agentschap NL) - Enterprise Europe Network: zakenpartners vinden in Europa

Het betrekken van (internationale) MKB-ers/bedrijfsleven wordt als een van de lastigste voorwaarden ervaren van het H2020-programma. In Europa bestaat een netwerk dat actief kan faciliteren in het zoeken van MKB-partners, dat ondersteunt bij MKB-innovaties en dat kennis heeft over export en internationalisering van het MKB. Het netwerk heeft geen inhoudelijk oordeel over eventuele EU-voorstellen, maar is puur gericht op facilitatie van ontmoetingen en kennismakingen tussen bedrijven in Europa. Heel belangrijk dus om de [website](#) te raadplegen.

Drs. Jan Fokkens (SBNS, VNO-NCW, Sustainability Rail) – De probleemhouder in de internationale arena

Het verhaal van Jan staat vooral in het teken van samenwerking: hoe bouw je een netwerk in Europa? In de kern komt dit neer op actief de ontmoetingen opzoeken en vooral je focussen op de overeenkomsten en gedeelde problemen. Daarnaast is de boodschap dat de basis voor de besluiten vooral buiten de formele overleggen plaats vindt en het advies is hierin te investeren.

Laurent Bakker Msc (Tauf / NICOLE service providers groep) – Duurzame industrieterreinen

Ook de adviesbureaus en grote bedrijven kunnen bijdragen aan de innovaties en ontwikkelingen in Europa. Laurent gaat met zijn presentatie in op hoe een visie over de nabije toekomst kan leiden tot nieuwe innovaties en markten. Zo verandert bijvoorbeeld de focus van bedrijven bij het zoeken van nieuwe vestigingslocaties van het niet willen vestigen op reeds verontreinigde locaties naar alleen nog willen vestigen op locaties waar langdurig behoud van milieukwaliteit in de breedste zin is gegarandeerd. Omgevingsaspecten worden veel belangrijker dan locatiegebonden aspecten en dit betekent dat we in de nabije toekomst al op een andere manier naar het bodem- en watersysteem moeten gaan kijken. Europa kan hierbij helpen door fysieke onderzoeksruimte te creëren en innovaties toe te laten.

Synthese

Belangrijkste punten die vanochtend naar voren zijn gekomen zijn:

- Internationale samenwerking en de financieringsmogelijkheden vanuit Europa bieden veel mogelijkheden en kansen
- Met name kennisinstellingen in Nederland zijn heel succesvol in Europa. Leer daarvan.
- Samenwerking tussen bedrijven, onderzoeks- en kennisinstututen is essentieel om projecten binnen te halen.
- Er blijkt veel behoefte te bestaan met betrekking tot het faciliteren van het netwerk en het match making. Het ministerie van I&M wil hiervoor het Netherlands Soil Platform benutten. Op welke manier dit vorm zal krijgen moet nog worden uitgewerkt. Suggesties hiervoor zijn welkom en kunnen worden gericht aan: co.molenaar@rws.nl en jos.van.wersch@rws.nl .

De ochtend wordt afgesloten met een druk bezocht netwerkmoment.